

نقش پررنگ چهار مؤسسه بزرگ حسابرسی در

گل آلود کردن نظام مالی برون مرزی

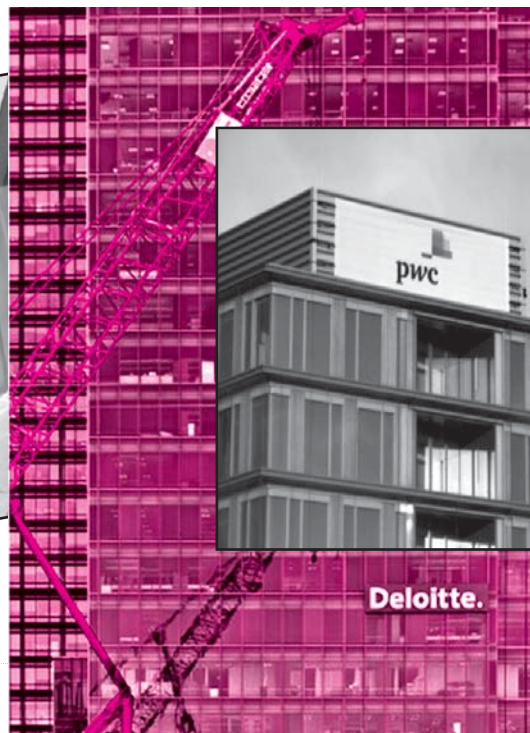
ترجمه: امیرهادی معنوی مقدم

M. Hudson, S. Chavkin, B. Mos

همچنان از سوی تأمین‌کننده به انباری در **مورتون (Morton)** در ایالت **ایلینویز (Illinois)** فرستاده و سپس از انبار برای فروشندگان مستقل ارسال می‌شدند، ولی سود در یکی از شرکتهای فرعی کاتریپلار در سوئیس ثبت می‌شد که نرخ مالیاتی کمتر از ۶ درصد در سال داشت و از نرخ مالیاتی ۲۹ درصدی کاتریپلار در امریکا، بسیار کمتر بود. در سال ۲۰۰۸، شرکای این مؤسسه بزرگ حسابداری نگران این بودند که شاید تصمیم کاتریپلار مبنی بر انتقال برخی مدیران از سوئیس به امریکا، این راهبرد را تهدید کند؛ تغییری که ردپای تجارت قطعات یدکی در این **پناهگاه‌های مالیاتی**^۲ را پررنگ می‌ساخت.

غولهای حسابداری جهان، معماران اصلی هزارتوی پولی برون مرزی و نقش آفرینان مجموعه‌ای از رسواییهای برون مرزی به شمار می‌آیند

بیش از یک دهه، کارشناسان مالیاتی^۱ در پرایس واترهایوس کوپرز (PwC) به شرکت کاتریپلار (Caterpillar Inc.)، تولیدکننده ماشین‌آلات سنگین در امریکا، کمک کردند تا سود حاصل از تجارت سودآور خود در زمینه قطعات یدکی را از امریکا به یکی از شرکتهای فرعی کوچک خود در سوئیس منتقل کند. به جز فرایند دفترداری، تغییر چندان دیگری رخ نداد. قطعات

پرایس واترهاوس کوپرز به پیپسی (Pepsi)، آی کیا (IKEA) و دیگر غولهای تجاری در سراسر دنیا کمک کرده تا راهبردهای مبتکرانه انتقال سودی را به کار بگیرند که به آنها اجازه می‌دهد تا اظهارنامه‌های مالیاتی‌شان را در مجموع تا میلیاردها دلار کاهش دهند.

مقامهای امریکا، مؤسسه کی‌پی‌ام‌جی را به فروش پوششهای مالیاتی برون‌مرزی متهم کردند که میلیاردها دلار زیان صوری برای صاحب‌کارهای ثروتمند آنها ایجاد کرده و **سازمان مالیاتی امریکا** را در خصوص سازوکار این پوششها، گمراه کرده است.

در **دوبی (Dubai)**، حامیان مبارزه با فساد مدعی‌اند که مؤسسه ارنست‌اندی‌انگ به بزرگ‌ترین پالایشگاه طلای خاورمیانه کمک کرده تا بر فعالیتهایی سرپوش بگذارد که ممکن است استانداردهای بین‌المللی را که هدفش مبارزه با قاچاق «استخراج طلای قاچاق» است، نقض کند. طلای قاچاق به طلای به‌دست‌آمده از مناطقی اطلاق می‌شود که در آنها رقابت بر سر منابع معدنی به کشت و کشتار می‌انجامد.

مقامهای نیویورک، دیلویت را متهم کردند که به یکی از بانکهای بریتانیایی کمک کرده تا تحریمها را نقض کرده و گزارش ناقصی به مقامهای مسئول ارسال کند. در این گزارش، اطلاعاتی در مورد این‌که این بانک چگونه کنترل‌های پول‌شویی را دور زده است، وجود ندارد.

به گفته **فرانسین مک‌کنا (Francine McKenna)**، یکی از حسابدارانی که پیش از این در پرایس واترهاوس کوپرز و کی‌پی‌ام‌جی کار کرده و در حال حاضر در وبلاگ **حسابرس** در مورد رفتارهای غلط مؤسسه‌های بزرگ حسابداری مطلب می‌نویسد: «این مؤسسه‌ها قرار است بر مبنای درستی و صداقت شکل بگیرند و نقش نگهبان را داشته باشند؛ ولی در حال حاضر به قدری بزرگ شده‌اند که فقط پول‌سازی برایشان مهم است. این مؤسسه‌ها نگران شهرت‌شان نیستند؛ چون تمام این مسائل بر توانایی آنها در بزرگ‌تر و بزرگ‌تر و بزرگ‌تر شدن، تأثیر نگذاشته است.»

این چهار مؤسسه بزرگ حسابداری قبول ندارند که

توماس اف کوئین (Thomas F. Quinn)، یکی از شرکای پرایس واترهاوس کوپرز که در طراحی برنامه صرفه‌جویی مالیاتی کمک کرده بود، برای یکی از همکاران خود در پرایس واترهاوس کوپرز نوشت که اگر می‌خواهند این راهبرد به حیاتش ادامه دهد، باید داستانی بسازند که بین مدیران و تجارت قطعات یدکی فاصله ایجاد کند.

همکار وی **استیون ویلیامز (Steven Williams)**، یکی از مدیران پرایس واترهاوس کوپرز، پاسخ می‌دهد: «وقتی این مسئله هنگام حسابرسی آشکار شود، همه ما بازنشسته خواهیم شد. نسل قبلی کیفیتش را می‌کند و جور آن را نسل جدید باید بکشد.»

در جلسه استماع کنگره امریکا در بهار امسال، **کارل لوین (Carl Levin)** سناتور امریکایی، با لحنی تند این تبادل نامه الکترونیکی و راهبرد انتقال سود را هنر خلق «واقعیت جعلی» نامید. طی یکی از تحقیق‌های صورت‌گرفته به سرپرستی لوین، مشخص شد که این مؤسسه حسابداری از روزه‌های قانونی استفاده کرده تا به کاتریپیلار کمک کند ۸ میلیارد دلار سود را از امریکا به سوئیس منتقل کرده و اظهارنامه مالیاتی این شرکت امریکایی را ۲/۴ میلیارد دلار کاهش دهد.

برملا شدن راهبرد سوئیسی که پرایس واترهاوس کوپرز برای کاتریپیلار ترتیب داده بود، جزو یکی از آخرین یافته‌های حاصل از مجموعه تحقیقها و دعاوی حقوقی است که نقش مبهم چهار مؤسسه بزرگ حسابرسی، یعنی پرایس واترهاوس کوپرز، **کی‌پی‌ام‌جی (KPMG)**، **ارنست‌اندی‌انگ (E&Y)** و **دیلویت (Deloitte)** را در نظام مالی برون‌مرزی مشخص می‌کند.

بررسی پرونده‌های دادگاهی، مدارک دولتی و پرونده‌های مخفی برون‌مرزی که **گروه بین‌المللی روزنامه‌نگاران محقق** (ICIJ) آنها را کشف کرده‌اند، نشان می‌دهند که این چهار مؤسسه بزرگ معماران اصلی نظام مالی برون‌مرزی و بازیگران کلیدی مجموعه‌ای از مبادله‌های بین‌المللی هستند که مجموعه‌ای از مسائل حقوقی و اخلاقی را باعث گردیده است.

در لوکزامبورگ، گروه بین‌المللی روزنامه‌نگاران محقق با بررسی اسناد داخلی شرکتها نشان داد که

اصول بنیادیِ روش کاری آنها دچار انحراف شده است. ارنست اندیانگ به گروه بین‌المللی روزنامه‌نگاران محقق گفته است: «به‌طور کامل در چارچوب قانون فعالیت می‌کند و کنترل‌های جامعی دارد» که تضمین می‌کنند این مؤسسه از قوانین و مقررات پیروی می‌کند. کی‌پی‌ام‌جی و پرایس واترهاوس کوپرز گفتند برای تمامی افرادی که در سراسر جهان برای این مؤسسه‌ها کار می‌کنند، آیین‌نامه‌های اخلاقی سخت‌گیرانه‌ای دارند. دیلویت به پرسشها در این باره جواب نداده؛ ولی در چند بیانیه مختلف، دیدگاه‌های خود را بیان کرده است.

در مواردی که این مؤسسه‌ها دچار مشکل شده‌اند، به‌طور معمول تقصیر را به گردن کارکنان سرکش انداخته یا گفته‌اند که از اقدامهای آنها به نادرستی برداشت شده یا آنها را بد جلوه داده‌اند. برای مثال، در جلسه استماع مجلس سنای آمریکا در خصوص کار پرایس واترهاوس کوپرز برای کاتریلار، کوئین گفت که در نامه‌های الکترونیک ردوبدل شده با ویلیامز «کلمات بسیار نارسایی را به کار برده است» و ویلیامز هم گفت «شوخی بی‌جایی» داشته است. یکی از مدیران ارشد پرایس واترهاوس کوپرز به لوین گفته که تنها هدف راهبرد سوئیس که طراحی آن را این مؤسسه انجام داده، «حذف واسطه‌های غیر ضروری» بوده است. این مدیر ارشد اظهار می‌کند که «ما ساختارهای تجاری تصنعی ابداع نمی‌کنیم».

نفوذ جهانی

هر چهار مؤسسه بزرگ حسابرسی در سراسر دنیا فعالیت می‌کنند. این چهار مؤسسه در مجموع بیش از ۷۰۰ هزار کارمند و سالی بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار درآمد دارند که این مبلغ، از خروجی اقتصادی سالانه کشور اکوادور (Ecuador) بیشتر است.

عامل اصلی شکل‌گیری این گولهای حسابداری، اتحادهای به‌وجودآمده بین مؤسسه‌های حسابداری آمریکا و بریتانیا در اواخر قرن ۱۹ و اوایل قرن ۲۰ است. ماهیت آنگلو-امریکایی و نفوذ جهانی^۶ این مؤسسه‌ها بازتابی از سلطه وال‌استریت و لندن بر نظام مالی دنیاست. ساختار این مؤسسه‌ها به‌صورت

جذب مشارکتهای محلی در کشورهای مختلف و ایجاد اتحادهای غیرمتمرکز است؛ گرچه بخش اعظم رهبری ارشد آنها در آمریکا و بریتانیاست.

دعاوی حقوقی طی دهه گذشته، پرسشهایی را مطرح کرده مبنی بر این که آیا از نظر دولتها، مؤسسه‌های بزرگ حسابداری هم مثل بانکهای بزرگی‌اند که «بزرگتر از آنند که سقوط کنند». به گفته فعالان مبارزه با فساد، این سیاست نانوشته مانع اصلاح واقعی مؤسسه‌های بزرگ حسابداری است؛ چون این مؤسسه‌ها می‌دانند که مسئولان دولتی بیشترین کاری که ممکن است انجام دهند، تنها مجازات رفتارهای بد است.

این چهار مؤسسه بزرگ به‌وسیله کمک به دولتها برای نگارش قوانینی که مقررات مشارکت در نظام مالی برون‌مرزی را تعیین می‌کنند و با تحمیل سیاسی برای حفظ قوانین دلخواه خودشان، نفوذ و دانش محرمانه به‌دست آورده‌اند. **آستین میچل** (Austin Mitchell)، یکی از اعضای پارلمان بریتانیا، تا جایی پیش رفته که این چهار مؤسسه بزرگ را «از دولت هم قدرتمندتر» خوانده است.

از آنجا که ورود پول به پناهگاه‌های مالیاتی روزبه‌روز به مسئله داغ‌تری تبدیل می‌شود، طرفداران شفافیت مالی از این مسئله می‌ترسند که مؤسسه‌های بزرگ حسابرسی، از تخصص و نفوذ خود برای تضعیف تلاشهای صورت‌گرفته در راستای اصلاح نظام مالی برون‌مرزی استفاده کنند. برای مثال، این مؤسسه‌ها علیه طرحهای پیشنهادی که به مسئولان مالیاتی کشور قدرت بیشتری برای درخواست اطلاعات در مورد فعالیت‌های شرکت‌های بین‌المللی در سراسر دنیا می‌دهد، دست به تحمیل سیاسی زده‌اند.

به گفته منتقدان، حسابداران این چهار مؤسسه بزرگ در کشورهای اروپایی و دیگر کشورها، طی چرخه‌ای مداوم از صنعت حسابداری وارد مناصب دولتی و برعکس می‌شوند که همین مسئله، تلاشهای مقامها برای نظارت بر این صنعت و اجرای قوانین مالیاتی را تضعیف می‌کند.

بازیگران برون‌مرزی

شرکای این چهار مؤسسه بزرگ در سراسر جهان حضور دارند.

معامله‌های مالیاتی لوکزامبورگ در این کشور قانونی هستند؛ ولی ممکن است از نظر مسئولان مالیاتی دیگر کشورها که این معامله‌ها را به چشم مجوزی به شرکتها برای نپرداختن سهم منصفانه‌شان از مالیات می‌بینند، مشکل‌ساز باشند.

پرونده‌های دادگاه مالیاتی امریکا نشان می‌دهند که مؤسسه‌های بزرگ حسابداری نسبت به این مسئله آگاهی دارند که ممکن است از نظر دادگاه یا مسئولان مالیاتی، جابه‌جایی سود برون‌مرزی و تمهیدات صرفه‌جویی مالیاتی حاصل از این جابه‌جایی، غیرقانونی تلقی شوند.

برای مثال، در یکی از اسناد به‌دست‌آمده از تحقیق‌های مجلس سنای امریکا، یکی از افراد حرفه‌ای ارشد در کی‌پی‌ام‌جی از این مؤسسه خواسته تا قوانین سازمان مالیاتی امریکا در زمینه ثبت پناهگاه‌های مالیاتی را نادیده بگیرد. براساس گزارش منتشرشده سنا، این فرد بدون توجه به مشکلاتی که نقض این قانون ایجاد می‌کند، گفته که میزان جریمه آن به ازای هر ۱۰۰ هزار دلار حق‌الزحمه‌ای که کی‌پی‌ام‌جی بابت خدماتش دریافت می‌کند، ۱۴ هزار دلار است که رقم چندانی نیست.

وی نوشته که "به‌طور متوسط، حق‌الزحمه هر معامله برای کی‌پی‌ام‌جی ۳۶۰ هزار دلار است که مقدار جریمه این مبلغ حداکثر ۳۱ هزار دلار می‌شود."

مرگ در خانواده

پیش از این که چهار مؤسسه بزرگ حسابرسی داشته باشیم، پنج، شش و حتی هشت مؤسسه بزرگ هم وجود داشته است. در دهه ۱۹۸۰ و ۱۹۹۰، همین‌طور که مؤسسه‌های بسیار بزرگ با ادغام در هم، شروع به بلعیدن یکدیگر کردند، تعداد اعضای این گروه ممتازان کمتر شد.

در سال ۲۰۰۲، پس از این که بازرسان شواهدی یافتند که نشان می‌داد مدیران ارشد مؤسسه آر‌تور اندرسون (Arthur Andersen LLP)، بزرگ‌ترین مؤسسه در بین پنج مؤسسه بزرگ حسابرسی در آن زمان، به زیردستان خود دستور داده‌اند تا اسناد حساس داخلی شرکت انرون (Enron) را از بین ببرند، این مؤسسه به باد انتقاد گرفته شد. انرون از شرکت‌های بزرگ حوزه انرژی و تجارت بود که

براساس یکی از تحقیق‌های فایننشال میل (Financial Mail) در سال ۲۰۱۱، این چهار مؤسسه بزرگ ۸۱ دفتر کار در پناهگاه‌های مالیاتی برون‌مرزی داشتند.

برای مثال، دیلویت به‌طور تقریبی ۱۵۰ نیروی کار در دو جزیره کوچک جرسی و گوئرِنسی (Jersey and Guernsey) در کانال مانش دارد که این دو از شلوغ‌ترین پناهگاه‌های مالیاتی برون‌مرزی به حساب می‌آیند.

اسناد محرمانه به‌دست‌آمده از طریق تحقیق گروه بین‌المللی روزنامه‌نگاران محقق با عنوان «نشت اطلاعاتی برون‌مرزی»، نشان می‌دهند که این چهار مؤسسه بزرگ رابطه نزدیکی با شرکت پورت‌کولیز تراست‌نت (Portcullis TrustNet) داشتند. تراست‌نت یکی از مؤسسه‌های خدمات برون‌مرزی مستقر در سنگاپور است که شرکت‌های برون‌مرزی را برای مشتریان در سراسر جهان راه‌اندازی می‌کند که رهگیری‌شان دشوار است. برای مثال، براساس مدارک به‌دست‌آمده، پرایس واترهاوس کوپرز به‌وسیله تراست‌نت به تأسیس بیش از ۴۰۰ مؤسسه برون‌مرزی برای مشتریانی از چین، هنگ‌کنگ و تایوان، کمک کرده است.

گروه بین‌المللی روزنامه‌نگاران محقق با بررسی چند سند محرمانه دیگر نشان داد که بین سال ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۰، پرایس واترهاوس کوپرز به صدها شرکت بین‌المللی کمک کرده تا معامله‌های مالیاتی محرمانه با مقام‌های مسئول در لوکزامبورگ داشته باشند که همین مسئله به شرکت‌های آموزن، آزمایشگاه‌های آبت (Abbot) و دیگر شرکتها اجازه داده تا سودشان را در این کشور کوچک اروپایی ثبت کنند و مالیات‌شان را به بهای خالی شدن خزانه‌های ملی کشورهای سراسر جهان، کاهش دهند.

برای مثال، براساس تحلیل روزنامه برزیلی فولها (Folha de S.Paulo) که از شرکای گروه بین‌المللی روزنامه‌نگاران محقق است، اسناد نشان می‌دهند که پرایس واترهاوس کوپرز به سه بانک بزرگ امریکای لاتین از جمله در برزیل کمک کرده تا از نظام تطبیق مالیاتی لوکزامبورگ برای حذف «داراییهای نامشهود» استفاده کنند و همین مسئله به آنها اجازه داده تا به‌طور تقریبی ۷۰ میلیون یورو مالیات کمتری بپردازند.

در بحبویه گزارشهای تقلب گسترده، فرو پاشید. زمانی که انرون برای مخفی کردن بدهیهای خود و ثبت سودهای صوری، از ابزار برون مرزی در جزایر مانس استفاده می‌کرد، اندرسون حسابرس این شرکت بود.

مقامهای امریکا این مؤسسه حسابداری را به دلیل کارشکنی در فرایند رسیدگی به اتهامهای قضایی، تحت تعقیب قرار دادند. پروندههای حقوقی خصوصی نیز ارتباط اندرسون با تقلبهای حسابداری در ورلدکام و دیگر شرکتهای امریکایی را هدف قرار دادند. بسیاری از تحلیل‌گران به این نتیجه رسیدند که رشد سریع باعث شده رفتار این شرکت که زمانی نماد درستی بود، تغییر کند. **شیکاگو تریبون** (The Chicago Tribune) در یکی از سرمقاله‌های خود می‌نویسد: «در گذر زمان، طمع اندرسون را فاسد کرد. رهبران این مؤسسه به جای ثبت دقیق حسابها، به دریافت حق الزحمه‌های هنگفت روی آوردند.»

هیئت منصفه، اندرسون را متهم کرد و مرگ این مؤسسه ۸۹ ساله را رقم زد. زمانی که دیوان عالی امریکا این اتهام را رد و حکم کرد که قاضی دادگاه اطلاعات نامناسبی به اعضای هیئت منصفه داده بوده است، دیگر بسیار دیر شده بود و این مؤسسه از این حوزه کاری کنار رفته بود. کی‌پی‌ام‌جی، دیلویت و ارنست‌اندیانگ بخش عمده مؤسسه اندرسون در امریکا را خریداری کردند.

پنج مؤسسه بزرگ به چهار مؤسسه بزرگ تقلیل یافتند. میراث مرگ اندرسون، پیامدهایی داشته که تا امروز هم ادامه دارند.

تحقق سریع

بزرگ‌ترین مؤسسه‌های حسابداری، در بیشتر طول حیات خود در فضایی جدی فعالیت داشتند و به دنبال تجارت نبودند. آنها منتظر بودند تا صاحبکاران برای درخواست کمک به سراغشان بیایند. با ورود به قرن جدید، این روند تغییر کرد؛ به طوری که از حسابداران این چهار مؤسسه انتظار می‌رفت تا چیزی بیش از یک حسابدار باشند؛ آنها باید فروشنده می‌بودند.

در کی‌پی‌ام‌جی، شرکا و دیگر افراد حرفه‌ای برای فروش

بسته‌های خدماتی برای استفاده از پناهگاه‌های مالیاتی با اسامی مستعار (مانند FLIP، BLIPS، TEMPEST و OTHELLO) به مشتریان ثروتمند، تحت فشار بودند. این پناهگاه‌ها با هدف ایجاد **زیانهای کاغذی**^۷ طراحی شدند که صورت حسابهای مالیاتی مشتریان را کاهش می‌دادند. برای مثال، **راهبرد سبد سرمایه‌داری برون مرزی**^۸ (OPIS) بر مبادله‌هایی که از طریق **جزایر کیمن** (Cayman Islands) و دیگر منطقه‌های برون مرزی انجام می‌شد، متکی بود.

عملیات بازاریابی کی‌پی‌ام‌جی، تمام ویژگیهای عملیات بازاریابی انبوه را که به طور معمول کارگزاران بورس و دیگر سرمایه‌گذار بهای مخاطره‌آمیز از آن استفاده می‌کنند و متکی بر سماجت شدید برای فروش است، در خود داشت. کی‌پی‌ام‌جی مرکز تماسی در ایالت **ایندیانا** (Indiana) داشت که بازاریابان تلفنی از آنجا با مشتریان هدف **تماس سرد**^۹ می‌گرفتند تا محصولات مالیاتی این مؤسسه را به آنها بفروشند.

نامه‌های داخلی، راه‌اندازی مرکز جدید و فرصتهای فروش این مؤسسه را به اطلاع همه رساندند و از همکاران دعوت شد تا به منظور بحث در مورد راهبردهای تحقق سریع افقهای درآمدی و معیارهای هدف و صحبت در مورد فرصتهای به حداقل رساندن مالیات برای افراد، که تحقق سریع افقهای درآمدی را به همراه دارد، در نشست شرکت کنند.

بر اساس یکی از گزارشهای سنای امریکا در سال ۲۰۰۳، به کارمندان کی‌پی‌ام‌جی گفته شده بود تا برای تبلیغ محصولات این مؤسسه از روان‌شناسی فروش و «جمله‌های گمراه‌کننده» استفاده کنند. این مؤسسه متن دستور عملهای فروش را بین کارمندان توزیع کرده بود و آنها می‌توانستند با استفاده از آن، مشتریان مردد را به این خدمات جذب کنند. این دستور عمل دربرگیرنده بلوفها و بازیهای ذهنی مانند **رویکرد متعادل**^{۱۰} (تبلیغ محصولات بلادرنگ پس از پایان مهلت زمانی پرداخت مالیات به دولت) و **رویکرد عروسکی**^{۱۱} بود (در این رویکرد، با وانمود کردن این مسئله که این مؤسسه به زودی فروش پناهگاه‌های مالیاتی خود را متوقف می‌کند، با ترس مشتریان از این که فرصت بزرگی را از دست خواهند داد، بازی می‌کردند).

هنر فروش کی پی ام جی هزاران مشتری و میلیونها دلار درآمد نصیب این مؤسسه کرد همچنین این مؤسسه را در تیررس تحقیق و بررسیهای وزارت دادگستری امریکا قرار داد

متقابل رفت. نه دولت و نه کی پی ام جی نمی خواستند شاهد تعقیب کیفری باشند که ممکن بود این مؤسسه حسابداری را نابود کند. همه بلایی را که سه سال پیش بر سر آرتور اندرسون آمده بود، به خاطر داشتند.

رابرت بنت (Robert Bennett)، از وکلای بانفوذ واشنگتن که در ماجرای رسوایی **مونیکا لوینسکی**^{۱۲} (Monica Lewinsky)، وکیل رئیس جمهور کلینتون بود، وکالت کی پی ام جی را بر عهده داشت. وی گفت که این مؤسسه فهمیده که باید جریمه زیادی بپردازد و دچار رنج و عذاب زیادی است. بنت گفت: «مؤسسه می تواند اتهام تقلب مالیاتی را تاب بیاورد، ولی **اتهام کارشکنی**^{۱۳} فاتحه ما را می خواند.»

در نهایت، دولت این مؤسسه را به یک مورد تقلب مالیاتی متهم کرد و سپس به سرعت براساس توافق «تعویق تعقیب قانونی» که به کی پی ام جی اجازه می داد تا با پرداخت ۴۵۶ میلیون دلار جریمه، این پرونده کیفری را پشت سر بگذارد، شکایت خود را پس گرفت.

به گفته فعالان مبارزه با فساد، این پرونده مشخص کرد فلسفه این که «ورشکستگی شرکتهای خیلی بزرگ نظام مالی را به هم می ریزد»، باعث می شود مقامهای دولتی تمایلی به برخورد سرسخانه با مؤسسه های بزرگ حسابرسی نداشته باشند.

هنر فروش کی پی ام جی هزاران مشتری و میلیونها دلار درآمد نصیب این مؤسسه کرد؛ گرچه، این مؤسسه را در تیررس وزارت دادگستری امریکا قرار داد.

مؤسسه هایی که به قدری بزرگند که ورشکستگی آنها، نظام مالی را به هم می ریزد

در ژوئن سال ۲۰۰۵، مدیران ارشد کی پی ام جی و وکلای خود با گروهی از دادستانها ملاقات کردند تا در مورد تحقیق کیفری وزارت دادگستری در خصوص تجارت پناهگاه های مالیاتی این مؤسسه، بحث کنند. دولت امریکا مدعی بود که این مؤسسه در مورد نحوه فراهم کردن پناهگاه های مالیاتی اش به سازمان مالیاتی امریکا دروغ گفته است و این که راهبرد سید سرمایه گذاری برون مرزی و دیگر پناهگاه های کی پی ام جی ساختگی بوده و برای ایجاد دستکم ۱۱ میلیارد دلار زیان کاغذی که ۲/۵ میلیارد دلار برای خزانه داری امریکا هزینه دربر داشته، از شرکتهای صوری و وامهای جعلی استفاده کرده اند.

با شروع جلسه، یکی از دادستانهای ارشد به این مسئله اشاره کرد که دولت تشکیل پرونده اتهامهای کیفری علیه این مؤسسه را رد نکرده است؛ ولی براساس یادداشت مکتوب یکی از وکلای کی پی ام جی، بحث به سرعت به سمت توافقی

اوایل امسال، یکی از شرکای ارنست اندیانگ شغل خود را ترک کرد و مدعی شد که این مؤسسه به یکی از پالایشگاه‌های طلا در دوبی کمک کرده تا خرید و فروش «طلای قاچاق» را کم‌اهمیت جلوه دهد.

براساس گزارش گروه مبارزه با فساد گلوبال ویتنس (Global Witness)، مدارکی که شریک سابق این مؤسسه ارائه کرده، نشان می‌دهند که این مؤسسه گزارش حسابرسی ارسالی به مقررات‌گذاران در دوبی را تعدیل کرده است. در این گزارش، یافته‌های صریحی که کوتاهی این پالایشگاه طلا در گزارش میلیاردها دلار مبادله مشکوک را نشان می‌دادند، حذف شده‌اند.

مؤسسه زیرمجموعه ارنست اندیانگ در دوبی گفته که اقدام مناسبی در این زمینه انجام داده و به گروه بین‌المللی روزنامه‌نگاران محقق اعلام کرده: «در این زمینه، کاری به جز کار حرفه‌ای که می‌باید انجام می‌دادیم را نکرده‌ایم». این مؤسسه اعلام کرده که تمام نمونه‌های نقض قانون به وسیله صاحبکاران خود را به مقررات‌گذاران گزارش کرده است و هیچ مدرکی دال بر انتقال طلای قاچاق از طریق این پالایشگاه وجود ندارد.

دو مؤسسه دیگر از این چهار مؤسسه بزرگ در پی کار با بانک‌های مستقر در نیویورک به ارائه گزارش‌های تعدیل شده به مقررات‌گذاران متهم شدند.

مقررات‌گذاران ایالت نیویورک به این نتیجه رسیدند که مؤسسه دیلویت با تسلیم شدن در برابر فشار وارد شده از سوی مقام‌های بانک استاندارد چارترد انگلستان (Standard Chartered) برای مخفی نگه داشتن انتقال‌های مشکوک پول، به پوشاندن ردپای این بانک در این انتقال‌های مشکوک کمک کرده است. یکی از شرکای دیلویت در نامه الکترونیکی به یکی از همکاران توضیح داده که این معامله‌ها «از نظر سیاسی حساسیت زیادی داشتند» که نمی‌شد آنها را در گزارش ارسالی به مقررات‌گذاران گنجانند. «به همین دلیل، من نسخه تعدیل شده آن را آماده کردم».

دیلویت این مسئله را قبول ندارد و اطلاق نام گزارش ناقص به این گزارش را کج‌سلیفگی در انتخاب نام برای گزارشی می‌داند که برخی کلمات از متن آن خارج شده‌اند.

پس از این که شرکای کی‌پی‌ام‌جی متهم شدند که به یکی از شرکت‌های ساختمانی هلند کمک کردند تا رشوه‌هایی را مخفی کند و باعث شدند این شرکت قراردادهای میلیارد دلاری در عربستان سعودی را برنده شود، پرسش‌های مشابهی در هلند مطرح شد. در دسامبر ۲۰۱۳، کی‌پی‌ام‌جی با پرداخت ۱۰ میلیون دلار برای رفع اتهام‌های کیفری علیه این مؤسسه، موافقت کرد.

مقام‌های رسمی شعبه مؤسسه کی‌پی‌ام‌جی در هلند، تقصیر را به گردن سه شریکی انداختند که در حال حاضر با تعقیب کیفری روبه‌رو هستند و گفتند که «از حقایق روشسته در این پرونده شوکه شده‌اند».

برخی قانون‌گذاران از این مسئله شکایت داشتند که این پرونده باید به دادگاه می‌رفته تا عموم مردم بتوانند از ماجرای کامل کارهای این مؤسسه حسابداری آگاه شوند.

به گفته جان دویت (Jan de Wit)، یکی از اعضای مجلس هلند، «هیچ حرفی از کوتاهی کی‌پی‌ام‌جی در این مسئله زده نمی‌شود. به نظر می‌رسد بر این مسئله سرپوش گذاشته شده است».

وزارت دادگستری هلند از این معامله دفاع کرد و گفت که رشوه‌ها و سرپوش گذاشتن روی این قضیه سالها پیش رخ داده‌اند، و این که کی‌پی‌ام‌جی با دادستانها همکاری کرده و برای جلوگیری از بروز مشکلات مشابه، اقدام‌هایی را اتخاذ کرده است. در نتیجه این پرونده، مسئولان کی‌پی‌ام‌جی گفتند که رویه‌های جدیدی را تعیین کرده‌اند که «بر کیفیت و درستی به‌عنوان اولویتهای اصلی متمرکز هستند».

ماست مالی

در سالهای اخیر، این چهار مؤسسه بزرگ با معرفی خودشان در جایگاه نگرهبانهای همه‌فن‌حریفی که می‌توانند به شرکتها کمک کنند تا جلوی رشوه و دیگر کارهای خلاف قانون را بگیرند، گستره کاری و درآمدشان را افزایش داده‌اند.

این مؤسسه‌ها به‌وسیله ارائه مشاوره، نقش کارشناسان مبارزه با پول‌شویی و بازرسان داخلی را بازی می‌کنند و برای دولت، حکم ناظران اقدام‌های تنظیم مقررات را دارند.

پشتتازان مهم و نوظهور در عرصه امور مالی برون مرزی است و بیشتر افراد حرفه‌ای در امور برون مرزی پیش‌بینی می‌کنند که این کشور به بزرگ‌ترین منبع تجارت جدید طی پنج سال آینده تبدیل خواهد شد.

طی دهه گذشته، این چهار مؤسسه بزرگ با حسابرسی شرکت‌های چینی که به فروش سهام در امریکا چشم دارند، جای پای خود را در این کشور محکم کرده‌اند. به‌منظور عرضه عمومی سهام در امریکا، شرکت‌های تجاری چینی به تأییدیه کمیسیون بورس و اوراق بهادار امریکا نیاز دارند. این چهار مؤسسه بزرگ وجهه اعتباری را که مدیران اجرایی شرکت‌های چینی برای جلب نظر سرمایه‌گذاران و قانون‌گذاران امریکا نیاز داشتند، در اختیار آنها قرار دادند.

در موارد بسیاری، مهر تأیید از سوی مؤسسه‌های بزرگ حسابداری تضمینی برای امنیت خاطر سرمایه‌گذاران نبوده است. در سال ۲۰۱۲، مجله **پیتزبورگ تریبون** (Pittsburgh Tribune-Review) پی برد که سرمایه‌گذاران و کمیسیون بورس و اوراق بهادار امریکا، چند ده شرکت چینی را که سعی در فروش سهام خود در امریکا داشتند، به تقلب متهم کرده‌اند.

با شروع بررسی شرکت‌های مشکوک چینی به‌وسیله کمیسیون بورس و اوراق بهادار امریکا، مؤسسه‌های زیرمجموعه این چهار مؤسسه بزرگ در چین از ارائه اسناد به این سازمان سرباز زدند. استدلال این مؤسسه‌ها این بود که اگر این اسناد را در اختیار مجریان قانون در امریکا قرار دهند، گرفتار قوانین رازداری شرکتی چین می‌شوند.

به گفته این مؤسسه‌ها، حل و فصل این مسئله بر عهده دولت‌های امریکا و چین است. شریک پرایس واترهاوس کوپرز که مسئول بخش رعایت مقررات این مؤسسه در چین است، به رویترز گفته که «ما مثل گوشت قربانی این وسط افتاده‌ایم».

در ماه ژانویه، **کامرون الیوت** (Cameron Elliott)، قاضی قوانین اداری امریکا، طرف دولت را گرفت و زیرمجموعه‌های این چهار مؤسسه بزرگ در چین را به مدت شش ماه از حسابرسی شرکت‌های تحت نظارت قوانین امریکا تعلیق کرد.

این قاضی در حکم خود آورده است که «اگر این مؤسسه‌های بزرگ حسابداری نه راه پیش دارند نه راه پس، به میل خود در

مقام‌های امریکایی در نهایت به این نتیجه رسیدند که استاندارد چارترد با بانک‌هایی که تحت تحریم‌های امریکا و بین‌المللی قرار دارند، هزاران تراکنش به مبلغ بیش از ۲۵۰ میلیارد دلار داشته است.

در سال ۲۰۱۳، **بنجامین لاوسکی** (Benjamin Lawsky)، ناظر بانکداری در نیویورک، دیلویت را بابت نقشش در رابطه با استاندارد چارترد به ۱۰ میلیون دلار جریمه و یک سال تعلیق از فعالیت‌های ارائه مشاوره به بانک‌های تحت نظر مقررات‌گذاران نیویورک محکوم کرد.

در اوت ۲۰۱۴، در پرونده‌ای در مورد انتقال‌های مشکوک وجه نقد از طریق بانک **توکیو-میتسوبیشی یوآف‌جی** (Tokyo-Mitsubishi UFJ)، لاوسکی پرایس واترهاوس کوپرز را ۲۵ میلیون دلار جریمه و دو سال از ارائه مشاوره به بانک‌های تحت نظارت سازمان بانکداری نیویورک تعلیق کرد. وی گفت: «پرایس واترهاوس کوپرز در برابر فشار واردشده از سوی بانک مبنی بر **ماست مالی کردن**^{۱۴} گزارش ارسالی به مقررات‌گذاران، تسلیم شده است».

برای مثال، به گفته لاوسکی، در گزارش پرایس واترهاوس کوپرز، بخشی که نشان می‌دهد این بانک برای جلوگیری از فیلترهای خودکار تشخیص انتقال پول به کشورهای که مورد تحریم هستند، از **حروف ویژه**^{۱۵} استفاده کرده، حذف شده است. برای مثال، نام کشور سودان به صورت «SUD#AN» استفاده شده است.

پرایس واترهاوس کوپرز طی بیانیه‌ای اعلام کرد که در گزارش خود «حقایق مربوط را افشا کرده» و این مؤسسه «به سابقه طولانی و نقش خود در امنیت و سلامت نظام مالی افتخار می‌کند».

ازدهای کاغذی^{۱۶}

با توجه به ورود این چهار مؤسسه بزرگ به بازاری جدید، یعنی ورود به بازار چین، در مورد این که این مؤسسه‌ها برای کمک به صاحبکاران خود در دوری از نظارت دولت تا کجا پیش خواهند رفت، پرسش‌هایی مطرح شده است.

بر اساس یکی از نظرسنجی‌های اخیر، چین یکی از

این موقعیت قرار گرفتند. تلاش با حسن نیت برای رعایت قانون به معنی تلاش با حسن نیت برای رعایت تمام قوانین است؛ نه فقط قوانینی که فرد یا مؤسسه تمایل دارد از آنها پیروی کند.

یافته‌های کلیدی

• شرکتهای پپسی، آی‌کیا، ای‌آی‌جی (AIG)، کوچ (Coach)، دوپچه بانک (Deutsche Bank)، آزمایشگاه‌های آبت (Abbott Laboratories) و تقریباً ۳۴۰ شرکت دیگر در لوکزامبورگ^{۱۷} معامله‌های مخفیانه انجام دادند که به بسیاری از آنها اجازه داده تا مبلغ اظهارنامه‌های مالیاتی جهانی‌شان را کاهش دهند.

• از سال ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۰، پرایس واترهایوس کوپرز به شرکتهای چندملیتی کمک کرده تا حداقل ۵۴۸ حکم مالیاتی در لوکزامبورگ به دست آورند. این معامله‌های قانونی مخفیانه دارای ساختارهای مالی پیچیده‌ای هستند که به منظور ایجاد کسور مالیاتی چشمگیر طراحی شده‌اند. این احکام تضمین کتبی می‌دهند که از نظر مقامهای لوکزامبورگ، طرحهای صرفه‌جویی مالیاتی شرکتها مورد تأیید هستند.

• شرکتها صدها میلیارد دلار از طریق لوکزامبورگ انتقال داده و میلیاردها دلار در مالیات صرفه‌جویی کرده‌اند. برخی مؤسسه‌ها از نرخهای مؤثر مالیاتی کمتر از ۱ درصد از طریق انتقال پول به لوکزامبورگ بهره برده‌اند.

• بسیاری از معامله‌های مالیاتی با استفاده از نبود تطابقهای مالیاتی بین‌المللی برای شرکتها امکان فراهم ساختند تا از طریق استفاده از به‌اصطلاح وامهای ترکیبی، هم در لوکزامبورگ و هم در جاهای دیگر از پرداخت مالیات شانه خالی کنند.

• در بسیاری از موارد، شرکتهای فرعی واقع در لوکزامبورگ که صدها میلیون دلار مبادله‌های تجاری را انجام می‌دهند، حضور کم‌رنگ و فعالیت اقتصادی ناچیزی در لوکزامبورگ دارند. یکی از مکانهای محبوب در این کشور، خیابان گرو (Guillaume Kroll) است که بیش از ۱۶۰۰ شرکت در آنجا مستقرند.

• گروه بین‌المللی روزنامه‌نگاران محقق، مجموعه اسنادی را ارائه کرد که براساس آنها فهرست شرکتهایی که در پی دریافت احکام مالیاتی از لوکزامبورگ هستند، بیشتر شده است و از آن جمله می‌توان به **والث دیزنی** (The Walt Disney Co)، نماد حوزه سرگرمی در آمریکا، **صنایع کوخ** (Koch industries) که از نظر سیاسی حرف و حدیثهای زیادی پشت سرش است و ۳۳ شرکت دیگر، اشاره کرد. اسناد جدید نشان دادند که افزون بر پرایس واترهایوس کوپرز، مؤسسه‌های ارنست اندیانگ، دیلویت، کی‌پی‌ام‌جی و نیز برخی دیگر از مؤسسه‌های حسابداری، کارگزار احکام مالیاتی بوده‌اند.

پانوشتها:

- 1- Tax Gurus
- 2- Tax Haven
- ۳- گروه بین‌المللی روزنامه‌نگاران محقق، شبکه‌ای بین‌المللی متشکل از ۱۹۰ روزنامه‌نگار محقق است که در ۶۵ کشور دنیا مشغول به فعالیت هستند و به مسائلی چون جرایم فرامرزی، فساد و پاسخگویی می‌پردازند.
- 4- Internal Revenue Service (IRS)
- 5- <http://retheauditors.com>
- 6- Global Clout
- 7- Paper Losses
- 8- Offshore Portfolio Investments Strategy
- ۹- تماس سرد به تماس تلفنی اطلاق می‌شود که در آن ویژگیهای مشتری مشخص نیست و تماسی کورکورانه با مشتریان بالقوه است. برای مثال در ایران، برای فروش برخی محصولات یا خدمات، عده‌ای بازاریاب به صورت تلفنی با خانه‌ها تماس می‌گیرند و سعی دارند محصولشان را بفروشند.
- 10- Get Even Approach
- 11- Beanie Baby
- ۱۲- همان زنی که گفته می‌شد با بیل کلینتون رابطه داشته است.
- 13- Obstruction
- 14- Whitewash
- 15- Hashtag
- 16- Paper Dragons
- ۱۷- لوکزامبورگ کشور کوچکی در شمال اروپا است که حدود ۵۰۰ هزار نفر جمعیت دارد. بخش زیادی از اقتصاد لوکزامبورگ به خدمات، به‌ویژه بانکداری و امور مالی متکی است. لوکزامبورگ مهمترین مرکز بانکداری خصوصی در ناحیه یورو است.

منبع:

Hudson M., S. Chavkin, and B. Mos, **Big 4 Audit Firms Play Big Role in Offshore Murk**, www.icij.Org, 2014

